

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 krt. — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " — "
Egy hónapra 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasábos pénti sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzár hirdetések alk. szerint jutányos aron vetetnek fel. Helyez.-díj minden külön bejegyzésért 30 kr.

Ünnepnapok.

— jul. 17.

(A.) A nagy idők jubileumának vége felé járunk.

A század végén ünneplőbe öltözött a magyar, hogy a megvénült század legszebb korszakát kegyeletos szívvél, lelkesedéssel s illő pompával ülje meg.

Fáj nekünk nagyon, hogy a nagy ünnepen nem úgy vett részt Debreczen városa, a hogy kellett volna, a hogy szeretttük volna.

Azokban a nagy időkben dicső szerepe volt. Akkor volt Debreczen a legnagyobb s akkor érdemelte meg igazán, hogy az ország szívének, hogy a magyarság lelkének nevezzék.

Hogy lett a régi, lelkes Debreczenből a mai közönyös, lelkesedni képtelen Debreczen, — nem kutatjuk. Annyi tény, hogy nem csak a hatalom szolgálói tették azzá.

A kor betegsége a fáradtság, kimerültség, apáthia Debreczent sem kerülte ki.

Hiába keresünk egy jelt, egy igénytelen emléket, mely a nagy napok nagyszerűségét, jelentőségét juttassa eszünkbe. Egy primitív iparos munka: a kőoroslán volt egyedüli emlék, kedden azt is kiszállítják a városból.

Kis városok, ismeretlen nevű falvak

apró házai közt megtaláljuk a nagy idők emlékét; nálunk nincs semmi jel, amely hirdeténe az eljövendő s talán fogékonyabb szívű utódoknak, hogy mi is érdemesek vagyunk a nagy idők vívmányaira, mert emlékezünk! . . .

Fáj, nagyon fáj ez a szomorú valóság nekünk. Debreczen város nem emelt emléket sem a nagy időknek, sem minden korszak legnagyobb magyarjának: **K o s s u t h** Lajosnak . . .

Néhány lelkes ember a jubileum alkonyán két emlék-ünnep rendezésén fáradozik. Közel van ez a két ünnep. E hó utolsó napján lesz az egyik, aug. 2-án a másik.

Az első ünnep a szabadságharcz dálnoka, a legnagyobb magyar költő halálának felszázados évfordulója, a második a debreczeni csata napja lesz.

Szépnek, impozánsnak kell lennie mindkét ünnepélynek s hogy az legyen Debreczen közönségétől függ!

Bár csak felengedne a sziveket borító jég, bár csak megtörne a dicső multat feledő közöny s egy szívvél, egy lélekkel ünnepelne egész Debreczen! . . .

Akkor talán megtermékenyülnének a szívek s közössé lenne az az akarát, hogy méltó emlékek jelöljék a nemzetnek s Debreczennek is legnagyobb, legeledebb korszakát! . . .

BELFÖLD.

Uj miniszteri tanácsos. Dr. Stetina József magyar államvasuti igazgatónak s miniszteri tanácsosi címet adományozta a király. Az uj min. tanácsos körülbelül három héttel ezelőtt az elhunyt Czizly igazgató helyébe lett a magy. kir. államvasutak igazgatójává kinevezve.

A hivatalos lap erre vonatkozó legfelsőbb kezirata következőképpen hangzik:

„Kereskedelemügyi miniszterem előterjesztésére dr. Stetina József államvasuti igazgatónak a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Buda-Pestben, 1899 évi július hó 9-én.

FERENCZ JÓZSEF. s. k.

Hegedüs s. k.

A felső-eöri mandátum. A felső-eöri kerület függetlenségi és 48-as párta elhatározta, hogy Erdődy Gyula gróffal szemben nem állit jelöltet, mivel a gróf nagy népszerűségével s befolyásával szemben ugysem számíthatna sikerre. Erről ez elhatározásról a központon is értesítettek, a mely a határozatot tudomásul vette.

Rátótról táviratozzák lapunknak, hogy Erdődy Gyula gróf a jelöltséget elfogadta és így egyhanguan fog megválasztatni a felső-eöri kerület képviselőjévé.

Választási mozgalmak Hátszegén

Hunyad varmegye hatszegi választó kerületének szabadelvű párta ma délelőtt 11 órakor Hátszegén a Kaszinó nagy termében Bernád Miklós kir. közjegyző pártelnök elnöklésével, népes értekezletet tartott, melyen a kerületnek **M a r a** László alispanni választásával megürült országgyűlési képviselői állására egyhangulag **P o n o r y** Sandor brassói tör-

Az ezredes.

Írta: **Charles Foley.**

— A «Debreczen» tárczája. —

Gondolatokba mérülen jartam tegnap a Rennes-utczán, midőn hirtelen egy katona szólított meg, a kiben a valognesi kovácsmester fiara, Sapageot-ra, az ezredes szolgájára ismerem. Kezet fogtunk s néhány perc múlva már a közel levő kocsmában ültünk. Ezelőtt 10—14 hónappal Valognesban találkoztunk, a hol Sapageot szabadságidejét töltötte. Akkor nagy lelkesedéssel beszélt az ezredesről, ki vidám, őszinte és jólelkű ember volt s csak a rest embereket korholta. Szolgája előtt az ezredes a tisztesség, becsület és a kötelességtudás mintaképe volt. Azt hittem tehát, hogy örülni fog, ha megkérdem tőle: mit csinál az ezredese.

Nagyon meglepett azonban, hogy Sapageot e kérdéssemre — mintha nem izlett volna neki az ital — félrehuzta a száját, majd felsóhajtott:

— Hm, az ezredes! . . . . Szegény jó uram! . . . Egészen elzüllött.

S elmondta a következőket:

— Körül-belül egy esztendeje leánya ostoba-ágai miatt nyugalomba vonult. Ez a kis majom ruh, sovány és ideges volt; szines napernyője alatt még sétatömbben is ponyvaregenyeket olvasott. Ő volt egymagában az ezredesnek egész családja. S az ezredes mintha csak süket és vak lett volna, nem vette észre leánya rossz tulajdonságait s végtelenül sze-

rette. Egyszer a leány, tudja Isten, hogyan, belebolondult valami kalandorba s addig sirt, addig fenyegetődzött, míg végre az ezredes hozzáadta. Esküvő után az ifju pár Ostendébe utazott. Egy hét múlva távirat érkezett haza, melyben sürgősen pénzt kértek az öregtől, mert a derék vő minden pénzt eljátszotta. Két hét múlva újabb távirat jött s tudósítottak az ezredest, hogy Párisban vannak s nagyszerű vállalatba fogtak. Megértette e tudósítást, s rögtön pénzt küldött nekik. Hat hét múlva megint táviratoztak, hogy a vállalat dugába dőlt s mindenüket elvesztették. Az ezredes mindenét eladta, csak hogy pénzt küldhessen nekik. S ez így ment nyolcz hónapig. Valahányszor táviratot kapott, mindig kiabált, szitkozódott, s a vége mindig az volt, hogy pénzt küldött nekik. Hanem azért, mikor a kaszárnyába érkezett, mintha otthon semmi sem történt volna, mindig jókedvű volt, csak hogy nem szidta anyira a rossz katonákat, mint azelőtt; valószínűleg azért, mert ilyenkor haszontalan vejjére gondolt. Az egész ember csupán annyiban változott meg, hogy nem vett uj mentét, sem uj sapkát, pedig a régien az aransujtás már csaknem olyan fehér volt, mint egyre gyorsabban őszülő haja. S mennél szegényebb lett, mennél több adósságba verte magát, annál több pénzt kértek tőle.

Végül az ezredes veje a Saint-Sulpice mögött a Garantière-utczában egy szállót bérelt ki, amelyben csupa szegény külföldi s vidéki diák lakott. Ő azonban nem értett az üzlethez s ezért azt írta az ezredesnek, hogy szüksége

volna valakire, aki az üzlethez felügyelne, — pedig tulajdonképpen az ezredes nyugdíjára áhítozott.

Az ezredes nem vette észre a ravaszságot, elfogadta veje meghívását s miután a sok adósság miatt a hadseregben már amugy sem maradhatott, nyugalomba vonult. Nagyon szomorú óra volt az, mikor elbucszott ezredétől.

Midőn kopott egyenruhájában a bucsuszemlén lovára kapott, tartása még mindig büszke volt, igazi derék katona! Hangja érces, de szelid volt, csak néhány szóval vett tőlünk bucsút, mintha fajdalmában nem tudott volna szóhoz jutni.

Sapageot is elhallgatott, felhajtotta poharát s keserű hangon folytatta:

— Később híre jart, hogy a szálló folyton hanyatlak; egyszer aztán a vő megmondta apósának, hogy nem bírja tovább huzni, halasztani a dolgot: a csőd elkerülhetetlen. S azután feleségére gondolva, aki már jóideje tődővészes volt, a szálló csekély tartalma pénztárát kiürítve, minden feltűnés nélkül megszökött.

Sapageot itt újra elhallgatott, üres pohárára nézett s felsóhajtott:

— Oh, szegény ezredesem, de rossz sorra jutottál!

Ekkor én is megszólaltam:

— A Saint-Sulpice és a Garantière utca innen nem messze van, látogassuk meg az iőreget!

— Igen, igen, látogassuk meg! Jöjj ve-

vényszéki elnököt is egyuttal tekintélyes megyei nagybirtokost jelölték. Ponorynak eljelöltje nem lesz, A jelölés előtt felolvasták a volt képviselőnek, Mara Lászlónak bucsulevelét s köszönetet mondtak neki a kerület érdekeinek hü és buzgó képviselőéért valamint azon aldozatkész önzetlenségeért, a melylyel a megyében nehéz viszonyok közt, egyéni érdekeinek alárendelésevel az alispáni állás elfogadására késznek nyilatkozott.

Fölmentett miniszteri biztos. A földmívelésügyi miniszter gróf Bethlen Miklóst, Hunyad vármegye főispánját, a kuman-tarassi belvizrendező társultnál viselt miniszteri biztosi állásától, ezen társulatnak a török-becsei ármentesítő és belvizrendező társulatra történt beolvadása következtében, előterjesztett kérelmére, buzgó és eredményes működéséért való őszinte köszönetének kifejezése mellett, fölmentette.

Tüntető szociálista körmenet a fővárosban.

Budapest, jul. 16.

A fővárosi szociáldemokrata munkások ma délután a zubogó eső dacára tüntető körmenettel kapcsolatos négyülést tartottak. Délután 2 órakor kezdtek gyűlésközi a munkások a nemzeti lovarda előtti téren és pedig, a szabók, sütők, kárpitosok, az erzsébetfalvai szervezet, aranyművesek, vasöntők, műasztalosok, eszmadriák, német munkások, kőfaragók szoba festők, kocsigyártók, fehérmű munkások és munkások, bádigosok, könyvnyomdászok, asztalosok, VIII. ker. partszervezet, szűcsök, könyvkötők stb: A munkások mindnyájan vörös kokárdát viseltek.

A menet élén a munkás dalárda ment, a rendfenntartásról a munkás sport egyesületnek mintegy harmincz kerékpáros tagja gondoskodott.

Mintegy 10—15 ezren lehetnek már együtt, mikor Gombossy Bela partvezetőségi tag kiadta a jelzőt az indulásra. A menetet lassan haladt a Múzeum köruton át a Kerepesi útra; mikor ide befordult a menet, az eső már esni kezdett s a munkások legnagyobb része esernyőt tartva vett részt tovább is a menetben. Leikesen éljenek az általános választói jogot, közben pedig munkás dalokat énekeltek.

Minduntalan zúgta a tömeg: »Éljen a munkás védtörvény! Jogot a népnek! stb.

Mikor a menet a Kerepesi útról az Aggteleki utcába fordult be, valóságos felhőszakadás zúdult a munkásokra. A tüntetők akkor annál lelkesebben kiáltottak: »Kitartunk! Éljen az általános választói jog!« Az Újvásártéren felállított szónoki emelvényen a szociáldemokrata párt vezetőségének tagjai e közben arról tanakodtak, hogy ilyen időben vajjon megartás-e a négyülést vagy sem? És mivel a zuhogó záporban felvonuló tömeg erősen hangzott: Kitartunk! A szociáldemokraták nem ijednek meg az esőtől! elhatározták, hogy a gyűlést megtartják.

A kíváncsi néptömeget az eső szétugrasztotta, s így a munkások maguk maradtak. — A rendőrség részéről Kis Nándor rendőrtanácsos és Naszády Béla fogalmazó voltak jelen a gyűlésen.

W e l t n e r Jakab a szónoki emelvényre lépve, hatalmas mennydörgés reszketette meg a levegőt s a villámlás és ézengés azután sűrűn ismétlődött. Üdvözölve a megjelenteket elnökül Matos Jenőt, jegyzőt Garami Ernőt ajánlja, kiket a gyűlés közfelkiáltással meg is választott.

I z r a e l Jakab volt az első szónok. Mutat arra, hogy a legutóbbi obstrukció csak a munkások segítségével volt képes az alkotmányt megvédeni, s az erőszakos Bánffy-kormányt megbuktatni. — Az ellenzék hívta akkor segítségül a munkásokat sők hittek igéreikbe és segítettek a parlamenti ellenzéknek, ez azonban a munkásokat csufol cserben hagyta, (Gyalázat! Le velük!) — s eljötték az általános választói jogot. — A munkásság ebből levonhatja a következtetést, hogy céljaiért csak egyedül kell neki küzdenie. — Rámutatott a belgiumi példára. — (Éljenzés.)

Szinten szakadó záporban kezdett beszélni a második szónok: Barna Ede. Németül beszélt a külföldi szociáldemokrata forradalmakról. Azt is kijelentette, hogy a mai gyűlés az utolsó, melyen a munkások kernek, kéri az általános választói jogot és a munkás védtörvények megalkotását.

Menjetez baba — ugymond — elvtár-ak! most fogja csak még kezdetét venni igazán a harc, mert most már kénytelenek leszünk osztrák és beleltársink taktikáját követni. (Igaz! Ugy van!) De az általános választói jogot minden aron ki fogjuk irni. (Éljenzés.)

M a r t i n c s e k István tölul beszélt ezután, majd W e l t n e r Jakab lépett a szószékre. folytonos mennydörgés közt alázuhanó záporban megmutatta ma — ugymond

— a munkásság, hogy tántoríthatlanul helyt áll ott, a hol jogokért kell küzdeni. A mánások 10—20 szobás lakásai üresen állanak, a lakói vidéken, sőt külföldön nyaralnak, s munkások legnagyobb része pedig pinczelakásban húzódik meg, mint a rendőrségi raziák bizonyítják, 10-en, 20-an egy szobában. (Szegyen! Gyalázat!)

Ilyen állapotok csak oly országban fordulhatnak elő, a hol a parlament meg van vásárolva, vesztegetve. (Igaz! Ugy van!)

Urs rendőrtanácsos az elnök útján szónokot rendreutasította.

Veltner folytatolag beszélt az általános választói jogról. Nem lehet tovább tünni — mondta — hogy a tőke zsákmányolja tovább is a munkást, legyen az férfi, nő vagy gyermek, s Európában csak Magyarország munkásnépe, mely mindig hősiesséssel küzdött a szabadságért, legyen minden jogát megfosztva. — Magyarország mostani urai siketek, nagyot kell hát kiáltanunk, hogy meghalljanak bennünket, Zörgetni kell a munkásoknak a parlament kapuján s ha nem nyitják ki azt a munkások előtt, be kell törniök. (Éljenzés, taps). Tévedtek a törvényhozó urak, ha azt hitték, hogy mi mindig sétálni fogunk az utcán a választójogért! Nem sétalunk többet! Elég volt a sé aból!) K i j e l e n t t i a m a i n o e p g y ü l e s, h o g y h a m á s k é n t n e m, f o r r a d a l o m u t j á n i s k i v i v j a a z á l t a l á n o s v á l a s z t ó i j o g o t.

E kijelentésnél Urs rendőrtanácsos figyelmeztette az elnököt, hogy nem engedheti meg, hogy hatóságilag engedélyezett négyülésen forradalomra izgassák a népet. Matos elnök erre figyelmeztette a szónokot, hogy ilyen kifejezésektől tartózkodjék.

W e l t n e r folytatva: Nem nyuzszunk addig míg a munkásoknak választói joguk nem lesz; nem kiméljük sem pénzt, sem időt sem faradságot, de nem igen valogatjuk az eszközöket se, hogy célunkat elérjük. — (Éljenzés.)

I z r a e l Jakab ezután többek között elmondta, hogy a napokban is éhen halt meg egy munkás a fővárosban. — (Gyalázat!) Felelti a fővárosi tisztii orvos hatborzongata legújabb kimutatását, a mely szerint 1000 munkás közül 600 hal meg tudóvészbe. Ékes bizonyossága annak, hogy milyen boldog a munkás.

M a t o s Jenő elnök aztán összetartásra buzdította a munkásokat, s felhívta őket,

lem, téged úgy sem ismer, nem leszel a kalmatlan, nekem pedig egy kis lelkierőt nyújtasz, melyre azt hiszem, nagy szükségem lesz.

Eltávoztunk, vele mentem, mert nagyon érdekelt az ezredes sorsa, aki éppen oly gyöngyű apa, mint amily derék ember volt. Befordultunk a Saint-Sulpice mögött elhúzódó kis utcába s csakhamar rátaláltunk a szállóra. Nagyon régi ház volt, valamikor kórház lehetett. A kapuban őgyelgő pincértől megkérdeztük, hogy merre van az ezredes. A pincér mindjárt megértette, hogy kit keresünk.

— Menjenek csak arra jobbra, ott lesz valahol a lépő alatt.

Sötét, szűk kis folyosón találtunk rá az ezredesre. Az első pillantásra felismertem, pedig azelőtt sohasem láttam. Feltűnő szép, őszhajú öreg ur volt. Kabát nélkül, ócska mellényben, felgyűrt ingujjakkal állott ott. — Mellette egész sereg cipő. Jobb kezében egy fényesítő kefével tartott, míg balkeze egy nagy cipőbe volt dugva. Mikor Sapageot megpillantotta, nyílt, érces hangon szólt meg:

— Nézzék csak! Te vagy az Sapageot? Nagyon jó fiu vagy, igazán örvendek, hogy látalak! De nem szoritok veled kezét, mert olyan fekete vagyok a suvixtól, mint a szerecsen s különben is sietnem kell a munkával; látod, minden erőmre szükségem van. Egy kis szerencsétlenség ért, de hiszen azt te ugyis tudod; most már ugyan kissé jobban megy a dolgom, de még mindig nem egészen jól, ámbar mindenesetre jobban, mint azelőtt. Tudod,

más bérlő vette át a fogadót s könyörületességéből megengedte, hogy egy hétig még itt lehessünk, gondolva, hogy ez idő alatt majd csak akad valami foglalkozásom... Egy hétig tehát egy hatodik emeleti kis szobában húzódtunk meg. A hét csakhamar elmúlt s az en szegény leányom betegsége még rosszabbra fordult, úgy, hogy nem lehetett elvinni. A bérlő nagyon furcsa képet vágott. Az én kicsikém az igaz, hogy csak nagyon keveset eszik, s nagyon kis helyen is elfér, de nekem, v n ficzkónak, annyi kell, hogy tönkreteszem az en szegény bérlőt! Ezt meg is mond ak nekem s én bizony már a lelkemet is odaadtam volna az ördögnek, — mikor szerencsére a házi szolgálta megszökött. Megkértem a bérlőt, hogy fogadjon fel engem helyébe. Elképzelhető, hogy ez időtől fogva teljes erőmmel dolgozom s mondhatom, hogy meg vannak velezt elégedve. Barátságosan néznek rám s mindig a legjobb ételmaradékokat küldik fel szegény kis leányomnak. Igazán még ez is elég nagy szerencse az ilyen szerencsétlenségben.

Sapageot meghatottságában szólni sem tudott, csak folyton azt hebegte:

— Oh!... ezredes ur... oh!... ezredes ur!...

Az ezredes pedig időközben kifényesített cipőjét letette a földre, másikkhoz fogott s mintha születésétől fogva egyebet se csinált volna, letisztította, bemázolta s keféltte.

— No látod, ugy-e értek hozzá?! Félóra alatt 12 pár cipőt tisztított meg, ez aztan a munka, Sapageot! Látod, még elég izmos az

ezredes! S aztan nem is olyan nagy dolog; unjonckorom jut eszembe, mikor a nagy diszszemie előtt magam pucoltam a cipőmet. Igazán most is olyan fiatalnak érzem magam, mint akkor.

Sapageot még nagyobb zavarba jött s megint csak hebegett, dadogott.

— Oh, ezredes ur... ezredes ur!... Az öreg pe ig vidám arcot vágott, így akarta elfojtani felindulását, mert szegyenkezett volna az inas szanakozásán; lehajolt a földre és kaczagva rakta szépe sorba a cipőket, — mondván:

— Látod, Sapageot, ez aztan az ezredes! Ötös vigyázz. Hetedik, butra igazodj, igazodj, ha mondom!... Vigyázz!... Középen beljebb... Igy!... Látod Sapageot, ez aztan egyenes sor.

Sapageot tudta, milyen büszke volt az ezredes, mikor a lovarói vezényelte úgy az earedet, mint most a fényes cipősört. A jó Sapageot egy szavanak sem volt ura, de érezte, hogy köny tódul szemébe, végig futott az arczán s lehullott onnan a ragyogó cipősorra.

Az ezredes lehajolt, mintha még valami igazgatni valója volna a cipőkön, pedig csak azért hajolt le, hogy elrejtse könnyeit. Aztan hirtelen felegyenesedett s fájdalommal telt hangon szólt:

— Látom, jó fiu vagy, még könnyezni is tudsz, de... az aldoját a szivednek, ne áztasd el könyeiddel a cipőket, mert akkor ujra kell kezdenem a puczoigatást!

hogy csendben vonjanak aza. Erre a bõrígázott csurom-viz szocialisták csendben megkezdtek az elvonulást. Miközben felhangzott a Marsalléi dallama. — Rendzavarás és rendõri beavatkozás sem a körmeneten, sem a népgyûlésen nem fordult elõ.

KÜLFÖLD.

A belgrádi merénylet. A Milán ex-király merénylõje ellen tolytatott vizsgálatkiderítette, hogy Knezevics kevéssel a merénylõ elkövetése elõtt vasúti pályáért állásért folyamodott. De nem volt állás üresedésben. Ebbõl az következtetik, hogy Knezevics talán mint pályáért akarta elkövetni merényletét az ex-király vonata ellen.

Ujabbán a következõket fogtak el. Klodovóban Brikick Uros volt radikális képviselõ, Kuprinjában Narotinc Mia ügyvédet, továbbá Ivanjicsban Brokorijevic Arsza fõpapot és más helységeken különböz személységeket. A vizsgálatot megszakítás nélkül folytatják, de semmi sem került róla nyilvánosságra. A lapok is hallgatnak és még a történet elfogadásokat sem említik.

A Dreyfus-ügy. Hivatalos helyrõl jött értesülés szerint a rennesi hadbírószék augusztus 1—6-ika közt fogja tárgyalni Dreyfus pörét.

Betegek vagyunk.

Debreczen, jul. 17.

Nincs tán még egy olyan beteges nép a világon, mint a magyar. Hogy félre ne értsen bennünket senki, mindjárt kimondjuk, hogy nem a magyar nép szervezetét tartjuk gyõnének, hiszen mindig vasgyuró nemzet voltunk, hanem igenis életmódját és életviszonyait okoljuk, hogy annyi magyar ember jut az orvos kezére és patika-koszára.

A külföldi fürdõk büszgesen küldik be hozzánk vendégeik lajstromát. Így nyár közepén még a kurlisták tanulmányozására is ráfanyalodik az újságíró, mert ott böngész az anyagot, a hol kapja. Mi is ráfanyalodtunk ez egyszer s hadd jeleentsük ki minden bevezetés és kerülgetés nélkül, hogy nagyon szomorú tény olvastunk ki belõle.

Nincs az a speciális fürdõ, a melyben magyarok ne keresnének gyógyulást és nincs az a betegség, a melyben a magyar ne színlódnék. Hanem az még hagyján volna, ha minden speciális bajnak csak néhány képviselõje akadna közöttünk. De tessék végig olvasni a fürdõk vendéglajstromait. A betegeknek ugyszólván, a felét mi szolgáltatjuk. Ha még legalább csak a divatfürdõket lepnék el inkább nagyásból vagy szokásból. De nem, a gyógyfürdõk betegkontingensében foglalunk helyet, ott vagyunk a testileg-lelkileg megörõlték között. Nem az üdülõ helyeket keresük fel többre, hanem a hévvizeket, nem a természet csodás szépségeinek meglátogatására zárandókunk, hanem az iszapos, kénes, vasas stb. helyet lepjük el.

Bizony ez szomorú! S oká alig lehet másban, mint életmódunkban. Roszul és helytelenül élünk. Az egyiknek nincs mit ennie, a másik meg nem ért annak élvezéséhez, a mit isten neki adott. Az egyik éhenhal, a másik külföldi fürdõkön nyavalyog. Hogy hogyan kellene ezen segíteni az ne tölünk, hanem az ahhoz értõ orvosoktól kérdezzék a ki hivatását komolyan fogja fel, jó hazafi és õsvinte ember.

De a mi még szomorubb, az az a jelenség, hogy a hidegvizgyógyintézetek beteglistáján még nagyobb arányban szerepelnek a magyarok, mint a többi gyógyfürdõk lajstromaiban. Csak a stájerországi Radegundban a betegek két harmadrésze magyar, mely arányszám a legutóbb kiadott listákon még kedvezõtlenebb alakot ölt. Julius harmadikától Julius nyolczadikáig 74 új beteg érkezett Radegundba s ezek közül nem kevesebb mint 51 magyar. Hiszen ez majdnem kétsége ejtõ, kivált ha szem elõtt tartjuk, hogy a hidegvizgyógyintézetekbe csak az idegbajos betegeket

küldik. Hát ilyen mérvû nálunk már az idegesség! Hiszen ilyenformán csakugyan az örület utjan vagyunk. Hiszen akkor igazuk van azoknak, a kik azt mondják, hogy nincs ország, a melyben az életviszonyok jobban megtámadnák az ideget, mint nálunk, hogy nincs nép, a mely idegrázóbb harcot vivna fenntartásáért mint a magyar.

Ezekre hallatára igazán gondolkozóba kell esnünk s azt kell kérdenünk, nem volna-e helyesebb lassabban s kevesebb lázzal haladnunk, mint haladtunk ez utolsó idõben, nem volna-e jobb lejjebb srófolnunk igényeinket es szerényebb körrel beérnünk, mint eddig beértük. Radegund bizonyítja, hogy többet dolgozunk, mint a mennyit megbírunk s jobban pocskoljuk erõnket, mint a mennyire az emberi v-gesség feljogosit. Igaz, hogy a munkát rosszul fizetik s a mezeihetésre sok kell, de legalább maradjunk meg a fenntartás biztosítása mellett s ne törjük magunkat azon fölül még a modern élvezetek által feltételezett költségek megszerzésére is. Mert végre is mi haszna élvezünk két-három évig, ha azután Radegundon át visznek ki bennünket a temetőbe. Meg aztán a nép sorsának gondviselõi is tehetnének valamit ennek a veszedelmes jelenségnek a megszüntetésére. Azzal, hogy szorjak idehaza is a hidegvizgyógyintézeteket, még nem tettek eleget kötelességüknek. Nem gyógyintézetek kellene nekünk, hanem olyan életviszonyok, a melyek még a közönséges kórházakat is föllesgessék teszik, Erre kell törekednie a kormányzatnak.

Ez oknál fogva kénytelenek vagyunk pihenõ minisztereinknek is a legsürgõsebben ajánlani, hogy tanulmányozzák néha-néha a gyógyfürdõk és hidegvizgyógyintézeteknek beteglistáit is. S azután gondalkozzanak a felet, hogy lehetne a beteg magyarokat egyaránt itthon gyógyítani, másrészt számukat mielőbb megcsökkenteni.

Pulszky Károly halála.

Debreczen, jul. 17.

Pulszky Károly meghalt. Ezt a hírt hozza egy szûkszavú távirat a messze Ausztráliából, Brisbane városából, nem adva felvilágosítást a halál körülményeirõl, sõt még az iránt is kétséget hagyva, hogy ott halt-e meg Pulszky Károly vagy pedig — mint egy kevésbé megbízható hír tudja — egy, Ausztráliából Klondykebe menõ hajón önkézzel vetett véget életének? Zivataros, fényben és szomorúságban, megpróbáltatásokban és szenvedésekben gazdag élet színjátékára gördül alá e halállal a függõny; meghajszolt és sokat zaklatott, nagy kiválóságokkal és vezetes fogyatkozásokkal teljes lélek merül alá az örök nyugalomba. Megalodva olyan képességekkel, a minõk-t a sors csak kiválasztott gyermekeinek jutat: az értelem tündõklõ fényével és az érzés mélységes finomságával, hivatva arra, hogy diszben és nagyságban éljen — ime: szegénységben, elhagyatottan, proskriálva és lealázva fejezte be pályáját. Becsületét széjjel tépték, lelkének mélyében beforrhatatlan sebet ütöttek [és õ, miután átszenvedte az erkõlcsi halált, világgá ment, bujdosott, mignem utólerie a fizikai halál is,

Kinos és nehezen elbirálható az az ügy, mely pályája derekán a fényes magasságból egyszerre aláözkkentette a katasztrófa mélységekbe; de úgy tetszik, hogy Pulszky Károly nem annyira bûnös, mint inkább szerencsetlen volt. A sors, a mely annyi jóval megáldotta, egyben nagyon kegyetlen volt hozzá: megtagadta tôle a mindennapi élet tudományának alapfeltételét: a gyakorlati szükségek iránti érzéket.

Genie volt, telve fogékonysággal a szép iránt, értelenül az eszmék iránt; de gyõnge volt a tényekkel szemben Javithatatlan gyermeke az illúzióknak; almokban élt mindig és nem tudott számolni a valósággal. Merész és nagy tervek rajzoltak elméjében, csodálatos lendülettel termelt agyában egyik koncepczió, a másik után: de nem tudott alkalmazkodni a valósághoz és míg fantáziájának üze nagy munkák álomképeivel hitegette, lába megbottolt az apró dolgokban, melyeket nála kisebb ka-

liberü emberek oly könnyen kitudnak kerülni. Ó neki azonban nem volt szeme az ily akadályok számára és hanyait vágódott miattuk hogy többet azután föl se tudjon kelni. — Tragédia ez, melyet illik megilletõdással szemlélünk.

Haláláról London utján jött meg a hír egy brisbane-i táviratban, melyet dr. Hampel József, a nemzeti muzeum régiségtári osztályának igazgatója, Pulszky Károly sógora kapott. A távirat három szóból áll, Mister Pulszky diea: Pulszky ur meghalt. Hogy Pulszky hogy került Ausztráliába, arra nézve neje, — most már õzvegye, P. Márkus Emilia egy hírlapírónak a következõket mondotta:

Pulszky Károly, mióta Budapestrõl eltávozott, huzamos ideig Londonban lakott, a hová azzal a szándékkal ment, hogy mûkereskedést alapít. Ezt a czelját azonban el nem érthette s a nyugalmat vesztett ember tovább bolyongott s Ausztráliában állapotott meg, a hol ez év februárja óta Brisbane városában telepedett le.

Pulszky halála már régebben bekövetkezhetett és itthon ismerõsei közül nem Hampel József tudott róla elõször. Thallóczy Lajos, a Bécsben élõ történetíró, a ki Pulszky Károlyval levelezésben állott, mert már régóta nem kapott tôle értesítést, a mit heten táviratilag kért felõle felvilágosítást egy Brisbane-ban lakó ismerõsétõl, dr. Hirschfeld orvostól, aki azután megtelegrafálta neki, hogy Pulszky meghalt s tudassa ezt kiméletelesen az elhunyt családjának Budapesten idõzõ tagjaival.

Pulszky Károly, Pulszky Ferencz fia Londonban született 1853. november 9 én. Gyermekeveit 1866-ig Oroszországban töltötte, majd a mikor emigráns atyjával hazájába visszatérhetett, középiskolai tanulmányait Budapesten végezte. 1871-ben orvosi pályára készült, de csakhamar a mûvészet történet tanulmányozására tért át. Három évet töltött Lipcseben, a hol a bölcsészeti doktori oklevelet nyerte el. A mióta 1873-ban Budapestre visszatért, résztvett az összes hazai mûvészeti mozgalmakban, majd 1882-ben nõül vette Márkus Emiliát, a nemzeti ezinház nagytehetségü tagját. Ő rendezte a magyar történeti ötvös-mûkiállítás és a párisi világkiállítás számára a magyar régiségtári osztályt. Majd az Országos képtár igazgatója lett.

A politikával is foglalkozott és az országgyûlésnek 1884—1892-ig volt tagja; elõbb a szepes szombati, utóbb pedig a tabi kerületet képviselte kormányparti programmal. 1892-ben mar nem kapott mandátumot, hanem e hegett kineveztek az Országos Képtár igazgatójává.

Ebben a minõségben bizta õt meg a Werkerle kormány idejében gróf Csáky Albin millenniumi alkotás gyanánt szepmûvészeti muzeum rendezésével. A kormány 250000 forint utalványozott ki neki képvásárlásokra. A mikor errõl az összegrõl be kellett volna neki számolnia, híre ment, hogy Pulszky aylágydálában szenved és 1896 február 4-én éjjel belügyminiszteri engedéllyel beszállították a lipótmezei teboldyába. Másnap Varadi Károly interpellál a képviselõházban és Wlassics Gyula miniszter kijelentette, hogy 7000 forint kivételével Pulszky rendben eszámol. A válaszas tudomásulvétele csak igen kis többséggel történt; 88 képviselõ szavazott igennel, 77 nemmel. Nehány nappal késõbb gróf Apponyi Albert indítványt terjesztett elõ a házban, hogy a szepmûvészeti muzeum ügyét 15 tagu parlamenti küldõtség vizsgálja meg, de ezt báró Bánffy Dezsõ ellenetzte.

Ez roppant viharos jeleneteket idézett elõ a házban.

Az ingerült szenvedélyes vita másnap is folytatódott, a midõn gróf Szapary Gyula egy szenzációs kijelentést tett, melyben közölte, hogy a Pulszky-féle képvásárlásokról k millenaris bizottság nem tudott semmit. Ekkor már oly nagy volt a felháborodás, hogy Wlassics jónak látta Pulszky Károlyt az örültek házából átvitetni a budapesti törvényszék fogházába. A letartóztatást febr. 11-én Balonyi vizsgálóbíró eszközölte.

Másnap Pulszky Ágost levelet irt Bánffy Dezsõhöz, melyben kijelentette, hogy a bírõilag

vagy köziga gatásilag megállapítandó bármily összegű kárt megfogja téríteni. Ezt az ígéretet Pulszky Ágost teljesítette is. Kerek 50.000 forintot deponált báró Báuffynál. Május 8-án kibocsátották Pulszky Károlyt a vizsgálati fogásból, mert paralízis progresszívát konstataáltak rajta a törvénszéki orvosok. Tárgyalásra az ügye nem került soha. A tábla és a kuria jóváhagyta az elsőbíró végzését, melylyel az eljárást ellene beszüntették, de vásárlásai ügye mint ismeretes, még sok dolgot aeott a kormánynak.

Táviratok.

Eötvös Károly Nagyváradon.

Nagyvárad, jul. 16. Ma délelőtt tartott Eötvös felolvasást a Dreyfus-ügyről. Rövid vonásokban vázolta a Dreyfus-ügy minden fázisát, két tábor összeütközését az államrend védelmében. Egyik oldalon az igazságért, a másik oldalon ütközetért küzdöttek. De az ügy vége felé közeledik, az igazság győzeleménél, melylyel az eljárást ellene beszüntették, de vásárlásai ügye mint ismeretes, még sok dolgot aeott a kormánynak.

Uj emlékmű a fővárosban.

Budapest, jul. 17. A székesfőváros tanácsa elhatározta, hogy szoborműben örökítteti meg az 1838-ik pesti árvíz emlékét.

Asztalos-sztárjk.

Budapest, jul. 17. Az asztalosok strájkja egy hét óta tart, de ma vegre engedtek a mesterek és megadták a kívánt követeléseket a 10%-os béremelést, és a 9 és fél óra munkaidőt.

Gyilkosság aratás közben.

Nagyvárad, jul. 17. Szá dobágyon özv. Kiss Danielnek Ferencz nevű fia kaszáláskor súlyosan megsebesítette. Az asszony fél óra alatt meghalt. A fiu tette nem szándékos.

Nagy tűz Nyiregyházán.

Nyiregyháza, jul. 17. A városi műmalom leégett. A kár 100.000 frtra rug.

Kihallgatás a királlyal.

Ischl, jul. 16. Welscherheim gróf osztrák honvédelmi minisztert a király ma délután 2 órakor kihallgatáson fogadta és azután meghívta a családi estélyre.

Párisi hírek.

Páris, jul. 16. A Siecle azt írja, hogy most már végleg elhatározták, hogy Pellieux tábornok elleni vizsgálatot újabb vizsgálatall egészíti ki. A Figaro Esterházy Keresztélynek az államügyészhez intézett emlékiratát közli, a melyekben azokat a csalásokat vázolja, a melyeket Esterházy őrnagy vele szemben elkövetett.

HIREK.

Puskin.

Oroszországban egy vasuti igazgató megtiltotta a tisztviselőknek, hogy Puskin ünnepeztetésében részt vegyenek, mert Puskin nem volt — vasutitisztviselő.

Dicső poéta, büszke lélek

Tudsz-e mi rólunk valamit?...

Óhajtod-e megtudni vajjon

E hitvány földön mi van itt?...

Megsajnál-e néha bennünket,

Kik küzdünk, bizunk s álmodunk

S a dicsőségről álmodozva

Életet, lelket áldozunk.

Tudod-e, hogy a költő sorsa

— Mi régen volt — még mindig az, —

Hiába gyujt fel égi lángot,

Leroskad, elvész az igaz.

Guny, megvetés az osztaléka,
Lenézi minden kis parány,
Vegetáló, tuczat — emberhad
Irigyli rongyát is talán!...

Száz év után még most sem értnek

Anyegin fennkölt dalnoka!

Emlekedet sárral dobálja

A korlátoltságnak kora.

Lángszellemednek büszke röptét

A kor követni képtelen,

Filiszteri, dohos bűróban

Szomodra hála nem terem.

Óh nagy poéta, büszke lélek,

Ki gyűlölted a tömeget,

Ha új bolygóról letekintesz

Bizonnyal most is megveted...

De nekünk a szívünket tépi

Ez a haláttan nemzedék,

Mely nyomorultul meggyalázza

A Puskin drága, szent nevét!...

A. E.

* A városi tanács és a helyi lapok.

Szombati számunkban e czim alatt irtuk meg a városi tanácsnak azt a megbotránkoztató eljárását, melylyel a helyi felhivatalos lap szubvenzióját igyekszik növelni.

Ma pedig ötven forint értékű hirdetményről szóló számla érkezett vissza fizetetlenül a «Debreczen» kiadóhivatalába azon a czimen, melyet csak a kérdéses kifizetetlen hirdetmények közzétetele után közöltek a kiadóhivatalokkal.

Valóban gyönyörű eljárás. Mikor — u z u s z e r i n t — az összes lapok leközik a városi hirdetményeit, fizetve a drága hirdetési belyegyet, — előáll a tanács s kijelenti, hogy meghatalmazás nélkül közzétett hirdetményeket nem hajlandó honorálni. Más szóval: csak a felhivatalos lapban akar hirdetni, hogy Mark E. ur könnyebben mehessen fürdőzni, ha hirtelen megrongált egészségi állapota úgy kívánja s „Lengyel Imre bácsi” is könnyebben vezesse a tarsadalmat, ha erre jó barátai megkérlik.

Gyönyörű és jellemző eljárás. Talán a városi „minta-gazdalkodás” eredményét így akarják korrigálni?...

Lesz gondunk megfigyelni a részrehajlaltság spóroló manipulációit s még biztosabb véleményt alkotni a városi házán történetekről.

* A ker. és iparkamara új palotája.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara szombaton tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a főteren disze palotát építtet. A monumentális két emeletes palota a régi Tikos fele legutóbb a Berger Jenő tulajdonát képező megyeházzal szemben levő nagy telken fog felépülni. Az új épület tervét Tóth István építész a kamara levelező tagja dolgozta ki s elfogadták. Az épület renaissance stílusban készül két emeletes lesz. A földszinten tagas bolthelyiségek lesznek, az udvarban az iparmuzeumnak készült nagy helyiség, melyben házi, kézműs gyári iparcikkokat gyűjtenek össze. Az I. emeleten 120 üléses tagas dísztermet építenek s emellett lesz a kamara 8 szobás hivatali helyisége. A II. emelet bérbe lesz adva. A kamara a határozatot sürgősen felterjeszti a miniszterhez jóváhagyás végett s ha a miniszteri jóváhagyás megérkezik, ősszel megkezdik az építkezést.

* **A rendőrség figyelmébe.** A főútcánkon való sebes hajtás ismét dívatba kezd jönni, elgazolással fenyegetve a járókeleket. Egy vászonfedeles, magánkocsi ma is teljes gyorsasággal fordult be a Kossuth-utczára s majdnem elgázolt egy kis fiut. A gyors kocsisokat a rendőrség figyelmébe ajánljuk.

* **Ady Endre** verskötetete kapható a szerzőnél és László Alhert könyvkereskedésében Ára 1 frt.

* **Vidéki trafikosok mozgalmá.** A vidéki trafikosok ép úgy, mint a nagyvárosiak az államtól a dohány és szivaromű eladásából 10%-ot kapnak, viszont a belyeg és váltó őrlapok után pedig 1 és fél százalékot. A városi trafikosoknak így ebből is szép jövedelmük van, de nem úgy a vidékieknél, ahol alig két váltó, ép úgy belyeg sem s így az illetők ezek elarusitásával nem is foglalkoznak. Ennek az a hátránya is megvan, hogy némi községből órák hosszat kell utazni, míg oly helyre akad a lakos, a hol belyegyet kapha. A trafikosok ebből kilólyólag elhatározták, hogy országos mozgalmat indítanak s kereszmezni fogják azt, hogy a belyegeladásból is 10%-ban részesüljenek. Az ügy érdekében bizottság t választanak, mely memorandumot szerkeszt s küldöttségileg adja át a megfelelő helyen.

* **Halálozás.** Egy fiatal élet lángja aludt ki, sőt gyászba borítva azokat a kik szerették. Dr. Galánffy Jánosné Öreg Ilonka szombaton este örök alomra hunyta le szemeit. A megboldogult fiatal nő Dr. Öreg János ak. tanár leánya volt. s alig mult két éve, hogy dr. Galánffy János kir. ügyész neje lett. Betegsége rézibb keletű s hozzátartóói el voltak készülve a tragédiára. Haláláról a következő gyászjelentést vetük: Mely fájdalommal tudatjuk, hogy a szerető híves, jó gyermek es testvér Dr. Galánffy Jánosné Öreg Ilonka f. hó 15 én d. u. 7 órakor, életének 25 ik, boldog házasságának 3-ik évében hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. Kedves halottunk hült tetemeit f. hó 17-én, hétfőn d. u. 5 órakor, a nagyerdői városi első szamu villában tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai temetőben helyezték örök nyugalomra. Debreczen, 1899. július 16. Férje: Dr. Galánffy János. Szülei: Dr. Öreg János Baly Janka. Testvére: Dr. Öreg Béla. Apósa és anyosa: Galánffy Lajos, Nyíri Emma. Sógornői: Margit férjével Horvath Balinttal és Ágnes. Béke poraira! A temetést Gebauer K. temetkezési intézete rendezi.

* **Engedély czirkuszra.** Boczkó Sámuel r. főkapitány aug. 15-től szept. 15-ig előadásokra adott engedélyt W. i. s. c. h. Marton czirkuszának. A czirkusz tekintélyes nagysága s a Renz és Szidoli czirkuszából lett restaurálva. A beadott jelentés szerint csak előszereplője 97 van a czirkusznak.

* **Az iparos ifjak tánczestélye** Tegnap este tartottak meg az iparos ifjak szépségversenyyel egybekötött tánczestélyüket. A Dobos pavillon már 8 órakor zsufolásig megtelt közönséggel. A dalárda éneke nyitotta meg az estély, mely Hora Károly karnagy vezetésével nagy hatást keltett. Majd táncz következett, Veres Tóni zenéje mellett Főmozzanata volt az estélynek a szépségverseny, melylyel I. díjat Czerek Margit 70 szavazattal nyerte (kuffer alakú kazetta selyem behuzattal) II-ik díj 69 szav. Friedwalszky Rezsóné lett (fali tükör) plüs behuzattal III. díjat Spall Matild 41 szavazattal nyerte meg. Szüniidőben a világposta működött a következő eredményel: 1. díj Friedwalszky Gizelláé lett 235 levelező-lappal (plüs behuzatu ékszerdoboz arany diszekkel), 2. díjat Déday Erzsike nyerte 123 levelező-lappal (egy képárvány), 3. díjat Zellinger Vilma kapta 110 levelező-lappal (plüs emlékkönyv). A «Rakóczy»-induló elhangzása

után folyt a táncz virágos jó kedvvel a késő reggeli órákig.

A jelenvöl hölgyek névsorát a következőkben adjuk:

Asszonyok: Kálmánchelyi Lajosné, Staró Sándorné, Elek Jánosné, Tóth Lajosné, öz. Erdelyi Györgyné, öz. Salyó Józsefné, Kovács Lászlóné, Dalm Istvánné, Molnár Jánosné, Faragó Andrásné, Magyar Ferenczné, Kovács Jánosné, Kardos Róza, Pásztor Istvánné, Horváth Sándorné, Répánszky Józsefné, Gall Andrásné, Burai Andrásné, Dénes Imréné, Kovács Imréné, Kron Jánosné, Bán Istvánné, Kovács Kálmáné, Bartos Lajosné, öz. Czerép Károlyné, Joga Józsefné, Fauszt Józsefné, Fridw iszky Rezsőné, Sövényi Istvánné, Kiss Jánosné, Déday Józsefné, Kopányi Dávidné, Poloneczky Lajosné, Korzany Jánosné. Nagy Sándorné, Tohábi Józsefné, Kántor Istvánné, Marozsan Andrásné, Pusztai Lajosné, Oszta Józsefné, Kükös Imréné, Erben Jánosné, Kalmár Istvánné, Csaj os Gajzágóné, Bozókai Mártonné, Némethy Józsefné, Bogdán L.-né, Fekete Jánosné, Nagy Gáborné, Krajesics Pálné, Barta Lászlóné, Nyilas J.-né, Rencz Antalne, Szőke Istvánné, öz. Veres M.-né, Barta Károlyné, öz. Debreczeni Károlyné, Faragó Andorné, Nagy Bálintné.

Leányok: Kálmánchelyi Anna és Erzsike, Staró Margit, Elek Juliska és Eszti, Pálfalvay Teréz és Juliska, Kovács Eszti, Dalmi Erzsike, Molnár Mária, Faragó Julia, Főző Erzsike, Pásztor Teréz és Iona, Bese Juliska, Horváth Juliska, Jónasz Jolanka és Mariska, Acél Margit és Emma, Dézsi Teréz, Tárka Zsébet, Gall Margit, Dénes Ilonka, Buray Erzsike, Szilágyi Juliska, Tóth nővérek, Kovács Erzsike, Tóth Ilonka, Kron Juliska, Bán Mariska, Korom Juliska és Rózsika, Nagy Iona, Nagy Eszti és Erzsike, Pentek Erzsike és Mariska, Somogyi Ágnes, Czerép nővérek, Oláh Margit, Sövényi Róza és Margit, Sarkány Mariska, Déday Erzsike és Juliska, Kopányi Juliska, Korzany Róza, Nagy Eszti, Nagy Mariska, Marozsan Zsuzsika, Oszta Júliska és Eszti, Küllő Zsuzsika, Sáfány Mariska, Székely Juliska, Sellinger Vilma, Csajkos Erzsébet, Bozók Erzsike és Róza, Gohott Irénke.

* **Az ispotályi templom felépítése** tárgyában tegnap bizalmas értekezletre gyűltek össze Simonffy Imre kir. tanácsos főgondnok és polgármester elnöklése mellett az egyház és város kiküldöttei. Az értekezlet kérésére a főmérnök megígérte, hogy a torony újra építéséhez a terveket s költségvetést hamarosan elkészíti. Szó volt az ispotály ügyeinek rendezéséről, ami már csakugyan halaszthatatlan feladata és érdeke a városnak, egyháznak.

* **Koppi ur viccei.** Koppi ur nem akar megjavulni. Egyre gyartja szójátékait, melyeknél ros-zabbakat száz aranyért sem lehetne csinálni. A kávéházban vagyunk. Koppi ur oda inti a pinczért.

— Egy ajtóczinert kérek.

Igy hívja Koppi ur a pikkoló kapuczinert. Ezt meg csak elhallgattuk valahogy.

— Tudják-e önök, egy tarokk-kompania hogy szokott pikkolózni.

— Nem, válaszoltunk gyanakodva.

— Az első kompanista pikkolót, a második treffolót, a harmadik herczolót . . .

Koppi urat a levegőbe emeltük s kiakartuk dobni. Künn irtózatosszél volt s a portól majd megfulladtak a járókelők.

— Ne dobjanak ki. Tudják micsoda, aki ilyen porban kimegy az utcára.

— Nem tudjuk s nem is akarjuk.

— Pornyu, válaszolt Koppi ur minden kérdés nélkül.

Kidobtuk, Hallottuk, mint ordít fel fuldokolva: porzasztó! . . .

* **Kingrott a vonatból.** Bihar-Derecskéről tegnap a csendőrök lopással gyanúsított cigánycsapatot kísérték vasuton Debreczenbe. A banda egyik tagja, egy jól kilestett pillanatban kinyitotta a vonat ajtaját és szerencsés ugrással megszökött a csendőrök elől, a kik csak később vették észre, hogy Rostás Munda hiányzik a társaságból. A cigánynak, ahogy kingrott a viciális lassúsággal haladó vonatról, kutya baja se esett. Sikerült is neki a tengeri vetések közt elmenekülni.

* **Komoly ülés.** A főtéren találkozik két városatyja.

Beszélgének egy ideig, azután az egyik idegesen kap az órája után, megnézi és sietve bucsuzik a másiktól.

— Szervusz.

— Hová? Talán valami fontos ülés lesz?

— Igen.

— Miféle?

— Alsós.

* **Megszökött szerelmesek.** Furcsa egy história. Egy fiatal, alig 16 éves leányka beleszeretett édesapjának egyik legénycselédjébe s ez időtől kezdve aztán folyt a szerelmi idyll holdvilágos nyári estéken bent a kertnek dus lombu lugasa alatt, vagy kint a szénaillattól terhes mezőn, a hol a fiatalok, a mikor szerét ejthették, lopva találkoznak s a szerelmesek csekély igényeivel boldogok voltak, ha egy csókot vagy kézszorítást válthattak. Boldogságuknak azonban hamar vége szakadt, mert az apá, a ki igen szigoruan tartotta a leányát, rájött a tilos szerelmi kettősre s elkergette a legényt világgá. S azóta busult, szenvedett a fiatal leányka, könnyekkel áztatta esteként nyoszolyájának hófehér párnáit s mar-már azt hitték, belepusztul fájda l m á b a, midőn a mult héten jókedve kerekedett a kis leánynak. Levelet kapott szerelmesétől, értesítii, hogy egy uradalomnál kapott helyet, főpásztor lett, most hívja, csalogatja a leányt magához. S most már nem marad sok elmondani való a szerelmes históriából. Annyi az egész, hogy a leány apja tegnap beallított a kapitánysághoz, azzal a keserves panaszszal, hogy az ő leánya elment, megszökött! Persze most folyik a szerelmes galambpár után a hajsza, de eddig nem sikerült őket kézrekeríteni. S ha Amor isten is úgy akarja, majd csak mint férj és feleséget fogja őket megtalálni a bőszipapa!

* **Modern fátýol.** Egy böcs párisi divatárusnő, a kinek elegáns üzletét a legelőkelőbb párisi hölgyek látogatják, a minap azt a bátor szentenciát kockasztatta, hogy fátýoláról ismerd meg az asszonyt. És tény, hogy a megfigyelő érdekes tanulmányozás tárgyává tehetné azt a módot, hogyan kötik meg a hölgyek fátýolukat, hogyan takarják el vele arcukat a kíváncsi tekintet elől s ebből igen érdekes következtetéseket vonhatna. De nem a fátýol jellemzéséről van itt szó, hanem csak azt akarjuk elárulni, milyen kalaphoz milyen fátýolnak a használatát írja elő a divat. A divat törvény ma ez: a matröz kalaphoz krémszínű, mosható és csipkeszegélylyel ellátott túllfátýol, vagy chiffon szövet veendő. A fátýolt elől a kalap karimáján csinos tüvel erősítik meg, úgy hogy alálomolják onnan egyenesen. A fátýol vége hátul csokorba kötendő. Egyszerű chapot formájú kalapokhoz cheville pettyes fátýol való, amely bármilyen színű lehet, csak ríktó színű ne. Ugy kell azonban megkötni, hogy a vége sehol se lássék. A divatművésznek nagyon elegáns alkotásokhoz csak gyöngéd színű mousseline de soie-t, vagy pókháló finomságu fantazia szövetet vesz. Az ilyen fátýol a kalap karimáját ügyesen csoportosított ráncokban egészen kö-

rül veszi s egészen a nyakig lóg le. Hátul csak könnyedén erősítendő meg a vége. A széles karimájú kalapoknál illuzió fátýolt használnak, amelyet két ellentétes színben egymás fölé alkalmaz a tehát duplán viselnek.

* **Orpheumok.** A Békában előkelő nagy közönség előtt tartja előadásait az angoletti-féle orfeum, melyet igen előnyösen ismer a debreczeni közönség s mely valóban megérdemli a pártolást. Orfeum van a Gambriusz sör csarnokban is. Fő vonzereje Erneszto Felden, kinek a színpadon való gyors kosztüm-váltása igen érdekes.

LEVELEK.

A modern irodalmi kis kátéból.

Multkori levelemben közöltem egy modern magyar irodalmi kis káté kiadására vonatkozó tervemet. Kiadandó munkámból bemutatam néhány részletet, de nem tudom, mennyiben nyerték meg olvasóim tetszését.

Meg teljesebb tájékoztatás végett elhatároztam, hogy olykor-olykor bemutatok egy-egy részletet a készülő műből.

Teszem pedig ezt nem csupán azért, hogy kiadandó munkámnak reklámot csináljak. De félek, hogy mielőtt megjelenne, tagja leszek a Kisfaludy-társaságnak, akkor pedig — mint már jeleztem — kis kátémat megsemmisítem, esküdni fogok minden tekintélyre s jó magam is tekintélynek csapok fel.

De ime az újabb részletek:

K. Herczegh Ferenczet milyen irónak tekintetjük?

F. Herczegh Ferencz családí író. Felfedeztet egy bunyevacz-csabadot s most folyton azt pumpolja. — Az emberbarátok szerétnék ugyan felvilágosítani a szerencsétlen családot, de az a baj, hogy olyan szabasu famíliát, mint a Gyurkovics-család, Európában senki sem látott, meg Herczegh Ferencz sem.

K. Általában mi a vélemény Hercezegh Ferenczről?

F. A politikusok azt tartják róla, hogy kitűnő író; az írók pedig azt, hogy teheseges politikus!

K. Mit akar Prém József?

F. Egyelőre csak a világot akarja meghódítani. Azután majd meglátja, mi lesz. Azonkívül azt is szeretné, hogy komo yan vegyék. Ez az ohajtása azonban pium de-ziderium.

K. Kozma Andor még mindig ír?

F. Oh igen! A politikai költészet-t műveli. Ez nem visz ugyan a Pausszusra, de igen jól fizetik.

K. Mit mutatott meg Makai Emi?

F. Mezmutatatta, hogy lehet valaki rabbinövendékből sanzonett-gyártó és hogy jó papnövendek holtig tanul.

K. Mit kell tudni Somló Sándorról?

F. Somló Sándor a világ leg zomorubb embere. Fenyés jambusivaí mindig ő nyerte eddig a Teleky-díjat s most elkaparintotta az orra elől valaki, a ki még ő nála is fényesebb jambusokat ír.

K. Ki örül a Somló Sándor balesetének?

F A Somló jó barátai. Remélik, hogy most már meg tudják menteni az akadémiai jutalmazásoknál jobb sorsra érdemes derék embert.

Egyet kivántam másod ízben bemutatni a készülő kis katedrál. Következő levelemben a helyi írókról is közlök egy pár feleletet.

bi.

Színház.

Debreczeni színészek hangverseny-körútja. S z a c s v a y Sándor művész-társasága jelenleg az erdélyi városokban hangversenyez szép erkölcsi sikerrel. Legutóbb N.-Enyeden és Déván tartottak sikerült művészestélyt. Legközelebbi hangversenyük Bártfán lesz, honnan a felsőmagyarországi fürdőhelyeket veszik sorba.

Lányi Gézaék Debreczenben. L á n y i Géza kitűnő hangverseny-társulata — mint értesülünk f. hó 19-én ismét Debreczenbe érkezik a két estén tart hangversenyt az »Angol királynő« szalldóban. A hangversenyre felhívjuk a közönség figyelmét.

Különfélék.

Kaczagásod.

Gerlemadar a parjával
Csókolodzik egyre,
Kaczagas közt csábitgatja
Parját szerelemre.

Mikor édes, rád találtam,
— Magad is belátod ;
Szerelemre csábitott a
Csengő kaczagásod.

Szegfű.

A falra festett ördög. Az Elba partján, Tetschen mellett áll a Thun-Hohenstein grófok ősi fénye. A hatalmas várkastély a múlt hét szombajáról vasárnapra virradó éjjel óta új diszszel ekes. A folyó partja felőli homlokzatára nagy 14. §-t főtöttek. Nem tudni, ki tette s mily szándékkal örvendeztette meg Thun gróf osztrák miniszterelnököt ezzel a jellel. A jámborok égi lelnek tartják : In hoc signo vince s ! És remélik, hogy győzni fog, mint a Nagy Konstantin, ki ezzel a szóval a kereszt jelen felasztotta a Tiberiszbe Maxencius római császárt. Thun gróf a 14. szakasszal indu harcra az osztrák alkotmányosság ellen s ezzel vag utat budgetnek, kiegyezésnek. Meddig bírja a nehéz kardot? Vagy a falra festett 14. §. ördög? S vajjon végez-e az osztrák kormány elnöke oly könynyen, mint Luther Marton, ki a Wartburg falán megjelenő ördögöt egy titás üveggel meg szalasztotta?

A hálás utókor. Egy olasz újság a napokban a következő hírt közölte: Egy névtelen jötevő haterzer lírát küldött szerkesztőségünkbe a felállítandó gyermekmenhely részére. Köszönet neked, te nagylelkű ismeretlen, nevedet áldani fogja a hálás utókor.

A nő zenészetű jellemzése. Egy hírneves zenész, ki állítólag alaposan ismerte a nőket, következtetésekké jellemezte őket zenészetű szempontból :

A nő tizenöt éves koráig arpeggio ; husz éves korában : allegro ; harmincz éves korában forte ; negyven éves korában : andante ; ötven éves korában : rondo finale ; hatvan éves korában : tremolo con sordino.

IRODALOM.

Az Olcsó Könyvtár új füzetei. A Gyulai Pal szerkesztésében megjelenő népszerű vállalat pihenő nélkül halad tovább abban a törekvésben, hogy egyesítse magában a hazai és külföldi tudományos és szépirodalom színe-javát. Olcsóságával, kitűnően megvalóztatott füzetével méltán rá is szolgál arra,

hogy minden magyar házban ott legyenek csinos füzetek. Az újabbban megjelentek : Kozma Andor szép emlékbeszéde Arany Lászlóról (1116. szám), melylyel a Kisfaludy-Társaság idei nagygyűlésén a »Déliabok hőse« költőjének oly nagy hatással áldozott. Magvas essay, mely találoan jellemzi az új magyar költészet ez egyik legnagyobb alakját. Az új magyar elbeszélő irodalmat egy érdekes novella képviseli »A Balogh hadnagy története« legifjabb Szász Károlytól (1117—118. sz.), melynek magyar társadalmi keretében ügyesen szövődnek az érdekesítő elbeszélés szálai. Nagy olvasottságra számíthat Richter Jenő német birodalmi képviselő híres könyve »A szocializmus diadala után« (1119—121. sz.), melyet Zsigány Árpád a 225-ik német kiadás után magyarított. Azokat az állapotokat állítja elénk, mikor a szocializáció már diadalmaszkodott és elvei kudarcot vallanak. Rendkívül érdekes volta mellett bizonyít eseményeszerű sikere, mert negyedmillió példányban kelt el rövid időn belül Végül Guida egy gyönyörű novellája, »Egy flandriai kutya« (1122. sz.) zárja be a sort, melynek egyes számai 10 krajczárjával a kiadó Franklin-Társulatnál Budapesten, (IV., Egyetem-utca 4. sz.) vagy minden hazai könyvkereskedésben is megrendelhetők. Az Olcsó Könyvtár teljes lajstroma minden könyvkereskedésben kapható, valamint külön jegyzéke a fürdői és uti olvasmányul alkalmas szépirodalmi füzeteké is.

CSARNOK.

Ki volt a győztes ?

Irta : Ninon.

— Kokóana Ilinka, hiába keverem a kártyákat, mindig egyformát mutatnak : változás, bánat . . . egy fiatal személy okozza a bajt . . . ne folytassuk ma.

— Sőt inkább, tudni akarom, mi ő veszély fenyeget, vedd elő a babaidat.

Zina, az öreg ráncosképű cigányasszony, ríkió sárga fejkendővel a román paraszt asszonyok viseletében, kedvetlenül szedte elő babjait.

E perczen lármás kutyaugatás, kocsi robogás hallatszott Popescu Vasile falusi bázának napos udvarán és Kokóana Ilinka az ablakhoz szaladt.

— A boér jött meg . . . eredj a konyhába Zina a szakácsné majd enni ad neked, most nincs időm . . . holnap újra hivatlak, talán akkor jobbat mutatnak a kártyák — tette hozzá nehéz sóhajással.

Kokóana Ilinka, Popescu Vasile földbirtokosnak a gazdasszonya szikár, magas termetű, körülbelül 43 éves asszony volt. Arca epykori nagy szépségének nyomait viselte, nevezetessn semei, azok az égő gyilkos lelete szemek, őrizték meg csodálatos módon a bűbájokat, de az elfonnyadt sovány asszony, máskü önben semmi jogot sem tarthatott a fiatalasszonyra.

Csinnal, de egyszerűen falusias szabásu ruhába volt öltözve, sem uriasasszonynak, sem cselédnek, de öntudatos modora, biztos fellepése folytán könnyen a ház urnőjének tarthaták volna, a mint tényleg az is volt huszonöt év óta, habár sohasem állt Vasile urral az ol ár előtt.

Ilinka kiszaladt a tornácra, hogy hízogó szavakkal fogadja a báz urat, de mikor a világos porköpenyt viselő potrohos Vasile megpillantotta, összecsapta két kezét és hangosan óbégatni kezdett :

— Maica Domnuu ! mi történt magával boerule ?! Mifele csuda ez ? Maica pracista : ilyet még nem látam !

— Ne óbégass — fürmedt reá boszusan Vasile ur — ha nem láttál, látsz most !

A földbirtokos küönben is viritó arca czéklaveres volt a forró delutáni kocszástól de lehet a felindulásól is. Haragosan beszélt talán hogy valami kényelmetlen érzést palástoljon.

Mialatt azonban bent az elcsendesült Ilinka lesegítette róla a porköpenyegét, békéltetőleg folytató :

— Minek csapsz olyan lármát az udvaron Ilinka ! Összecsdítetted valamennyi cselédet ! Érdemes is. Hát mi van abban hogy a hajam most fekete ? Koromnál fogva meg az lehetne ! Korán öszültem . . . de szerencsére az a fufangos párisi kitalálta a módját hogyan kell kireparálni a bajt. Husz frank egy kis üveggel, nem is drága és nézd Ilinka — mondá tetszelligőleg fordulva gazdasszonya felé — nem lettem-e husz évvel fiatalabb ?

— Nem boerule — monda kárörömmel Ilinka — nem lett. A haja, szakálla, bajusza az szénfekete, de az arca az egyforma maradt ac orra bibircsós és a természetén meglátszik . . .

— Hallgass te liba !

— Meglátszik boerule, hogy ötven éves elműt. Pentru Dumnezeu ! Minek csinál magából ilyen bolondot ! Kinek akar tetszeni ?

— Mi közöd hozzá ! Neked bizonyára nem.

— Tudom Vasile, tudom — pityergett az asszony — én már nem is vagyok a világon magának. Ezt érdemeltem a hüsegemmel ? Huszonöt éve, huszonöt éve, hogy e házban vagyok ápolom, dédelgetem szeretem és mivel halálja azt meg ? R-ám fürmed, mint egy rossz cselédre, már alig van jó szava hozzám egyre a városba jár még most is, mikor anyyi dolog van a gazdaság körül ! Mi van abban a városban abban az istentelen Bukarestben hogy annyira vonzani tud egy ilyen faluhoz szokott öreg urat ? Vasile ! . . . Vasile ! . . .

— Ne nevezd öreg urnak és ne szólíts Vaszilének, felelé Popescu hirtelen, ha megváltoztam irántad, magad vagy az oka. Anynyit hozsantottál, hogy szórakozást kerestem a városban.

— Én hozsantottam ? Mikor csak a javát akartam mindig az én szeretett uramnak !

— Hallgass rám, Ilinka, végre is nyiltan kell, hogy veled szóljak. Te hüéges, jó természet vagy s én nem leszek hálátlan irántad ; végrendeletemben gondoskodtam rólad, de végre is . . . lásd . . . én még nem vagyok öreg és . . . és nem szeretném, ha ez a birtok halálom után idegenekre szállna . . . ezért megházasodom !

— Megházasodik ?!

— Igen, Ilinka, hogy örökösöm legyenem. Fiatal leányt veszek el ; tizenkét testvére van ; ez kecsegtető, jó faj, lesznek gyermekeim !

— Vai de mine ! vai de mine ! siránkozott a gazdasszony, mi lesz velem ! mi lesz velem öreg napjaimra ! Kitesznek a házból, elkergetnek, mint a kutyát.

— Ki kerget el ? Ha akarsz, maradhatsz Házvezetőnöm maradsz továbbra is, de okon kell viselned magadar, ne hogy a feleségem gyanítsa . . .

— Oh ! oh ! — zokogott az asszony — azt nem bírnám elviselni soha, fiatal asszonyt lássak a háznál én . . .

És Ilinka mégis maradt. Mikor néhány hét múlva a potrohos Vasile haza hozte fiatal feleségét Maritzát, Ilinka is sorba állott az ujonnan fogadott többi cseléddel. Levetette finom köntösét és egyszerű kartonruhát öltött fehér kötöt tett maga elé és fejét bekötötte egy fehér tulpánnal (mullkendő), a mi aztán végleg gazdasszonya avatta. A cselédeknek pedig megparancsolta, hogy Kokóana Ilinkának, de egyszerűen z-uponearsanak szólítsák. (A mosónőket és szobaleányokat szokták így czimezni.)

Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan fokozzuk szőlőink termését ?

Nehezen barátkozik meg azzal az immár bebizonyított tényvel a magyar gazda, hogy bármiféle növény csak ott adhat elegendő termést, ahol a talaj termőképessége fenntartatik, vagy éppen öregbítettik. Ha van is,

tekintettel az szántóföldjeirétjét, szőlőj általán nem, sít.

Pedig nyitott tény, ben adhat tensiv trágyát is tudva keresztül egy szőlő termelő tápláló anyag barmiként iszony különös dollak szőlő ugyan, hogy rasztó és köl feladat az ist helyeken fekvő ban, mikor a rend-kezésű méjú trágyák nak az istál megszűnt, megyekre való k kaerót.

Ez id iz az iránt, hogy nyelnek s hogy lamely műtrá az ország szőlő kellő támpont gaság volna ezért határoz gyar-óvári nő közlései alapj tetoi.

A magy allomás a m trágyázási kis tatta, főleg előző év tapa lőkben várhat trágyák alkal

A kiseri cella szolgált és kálium, 3. nel trágyázott 200 kg. szupe lit, illetőleg e vagy 450 kg. tieren kívül

A kiseri zett be haszn lünk k , hog parcellákon a ményt szolgál es kalival trá közül 8-ban a a chilisaletron 11 kiserlet kö let 200 kgmor 200 kgmon is sággal kizárta ugy érhetünk gal trágyázun ködnek.

A trágy mitásánál a v 23 krral a ch amját 12 frtt ség, a vasutró ftra tehető.

Feltéve többlet megha zás még az e

Sely

14 frt

tekintettel az arany szabályra, azt legfőjebb szántóföldjein alkalmazza, de már azután réjtjét, szőlőjét, komlósát trágyázásban egyáltalán nem, vagy csak igen ritkán részesíti.

Pedig immár számos oldalról bizonyított tény, hogy a szőlő is csak az esetben adhat jövedelmet hajtó termést, ha intenzív trágyázásban részesül, a mi természetesen is tudva azt, hogy többnyire évtizedeken keresztül egy és ugyanazon talaj használtatik szőlő termelési célkra, a nélkül, hogy az a tápláló anyag, mely a szőlő által elvonatik, bármiként is visszapótlottat volna, mert bizony különösen régebben vajmi kevesen gondoltak szőlő területeink trágyázására. Igaz ugyan, hogy a szőlő trágyája a nagyon fárasztó és költséges munka, mert nem kis feladat az istállótrágyát a többnyire magasabb helyeken fekvő szőlőkbe felhordani, ma azonban, mikor a műtrágyák olcsó áron állanak rendelkezésünkre, a midőn ezen kis terméjű trágyák hatásosabb táplálékot nyújtanak az istálló trágyánál, ezen nehézség is megszűnt, mert ezeknek a legmagasabb helyekre való felhordása sem igényel nagy munkakerőt.

Ez idig nem voltunk kellőleg tájékozva az iránt, hogy a szőlők minő műrágyát igényelnek s hogy minő eredmény várható valamely műtrágya alkalmazásától. Ma azonban az ország számos helyén vézett kísérletek kellő támpontot nyújtanak erre nézve is, bízásig volna azokat figyelembe nem venni, ezért határoztuk el ezen kísérleteket a magyar-óvári növény termelési kísérleti állomás közlései alapján t. olvasóinkkal megismertetni.

A magyar-óvári növénytermelési kísérleti állomás a már 1895-ben megkezdett szőlő trágyázási kísérleteket a múlt évben is folytatta, főleg homoki szőlőkben, miután az előző év tapasztalatai szerint a homoki szőlőkben várható legbiztosabban sikere a műtrágyák alkalmazásától.

A kísérlet trágyául 3 párhuzamos parcella szolgált: 1. trágyázatlan, 2. foszforsav és kálium, 3. foszforsav, kálium és nitrogénnel trágyázott. És pedig a 2-ös tábla kapott 200 kg. szuperfoszfátot, 100 kg. kénsvavas kálit, illetőleg egy része 250 kg. 38%-os kálit vagy 450 kg. káinitot, a 3-as parcella a fentiek kivül 100 kg. chilisalétromot.

A kísérlet megejtetvén, 19 helyről érkezett be használható jelentés, a melyekből az tűnik ki, hogy a 3 anyaggal megtrágyázott parcellákon a kísérlet igen kedvező eredményt szolgáltatott. Es pedig a szuperfoszfát és kálium trágyázott parcellákon 10 kísérlet közül 8-ban a terméstöbblet 50—250 kg. szőlő, a chilisalétrommal is trágyázott parcellákon 11 kísérlet közül 8 helyen volt a terméstöbblet 200 kgm-on felül s ezek közül 3 esetben 200 kgm-on is felül, a miből teljes határozottsággal kizárta, hogy homoki szőlőkben csak úgy érhetünk el sikert, ha mind a 3 tápanyaggal trágyázunk, miután mind a 3-ban szűkölködnek.

A trágyázás jövedelmességének kiszámításánál a vízben oldható foszforsav kilóját 23 krral a chilisalétrom és kénsvavas kálium mmjait 12 frttal számítva a holdankénti költség, a vasutról való elfuvarozással együtt 34 frtra tehető.

Felteve már most, hogy a fűrttermési többlet meghaladja a 300 koronát, a trágyázás még az esetben is jelentékenyebb jövedel-

met szolgáltathat, ha a fűrt mmja csak 20 frttal értékesíthető, mihez járul még a trágyázás utóhatása, ami különösen szőlőknel szintén jelentékenyebb lehet s így joggal mondható el, hogy a műtrágyafélék okszerű alkalmazásával módunkban van homoki szőlőknek jövedelmességét igen tetemesen fokozni.

Kötött talajon is tettek kísérletek igen kedvező eredménnyel úgy szuperfoszfát és kálium, mint fejtrágyául chilisalétrommal is, de a kísérletek nem történtek eddig nagy számban. Akár homoki, akár kötött talajon ha nem összel; de mindenesetre kora tavasszal hintendő el úgy szuperfoszfát, mint a káli.

Mezőgazdasági ipari kiállítás. A szegedi kiállítás ipari csoportja rendkívül gazdagnak ígérkezik. Több, mint 40 város és községből mintegy 120 kiállító több ezer tárggyal van ezen csoportnál bejelentve. A jelentkezők számát tekintve, a közelség előnyeinel fogva Szeged a l első helyen, innen több, mint 30 kiállító van eddig bejelentve es pedig a szegedi kenderfonó gyár, az újszegedi kenderkészítő és szövőgyár, két kocsi-gyártó, két szalami-gyár, több szijgyártó, köteles, kádár késes, badogos, hentes, talicska készítő, szeszfőző, tarhonya-, paprika- és káskészítő, lakorektüzhely, jégszekrény, borprés, állatbéllyegző stb. tárgyak vannak bejelentve. — Bacs-Bodrog vármegyéből több, mint 40 kiállító jelentkezett. Budapestről szinte számos gazdasági különlegesség van bejelentve; Debreczenből és vidékéből szűr- és szűrészabó-munka, kulacs stb. képviselve vannak nagy számban tavolabbi városok is.

Az országos kereskedelmi muzeum szintén ki fogja állítani egész háziipar gyűjteményét. A szegedi nőipariskola női kézimunkákat állít ki. Fafaragványok is vannak bejelentve. Tape község külön egy gyékény szövőházat fog fölállítani, melyben a gyékényszövést állandó munkában fogja bemutatni. Mindezeket túl felsorolhatatlan sokasága van bejelentve azon apró tárgyaknak, melyek a kiállításban állandó vásári jaleggel bíró forgalomra számítva, eladásra fognak kirakatni.

A külföldi gyárosok cikkei visszautasítottak, azon különlegességek kivételével, — a melyek Magyarországon nem készíttetnek, de a gazdik háztartásában szükséges cikkek.

Sertés vásár.

Kőbányai sertés piac. Julius 15. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm-on felül) 40—40½ kr. Közép (paronkint 300—340 kg. súlyban) 42—42½ kr. Fiatal, nehéz (paronkint 320 kilogrammon felül súlyban) 42½—43 krig. Fiatal közép (paronkint 251—320 kg.) 43½—44 krig. Fiatal könnyű paronkint 250 kg-ig terjedő súlyba. 44—45 kr. Szerbiai: nehéz (paronkint 260 kg-ig felül súlyban) 44—44½ krajczárig. közép paronkint 240—260 kilogramm súlyban) 43½—44 krajczárig. Könnyű (paronkint 240 kg-ig terjedő súlyban) 44—45 kraje arig

Sertés létszám: 1899. évi Julius 13-án — volt készlet 43.614 darab, 1899 Julius hónap 14-én felhajtott — drb, 1899 Julius hónap 14-ik napján elszállított 912 drb 1899 Jul. hó 15-ik napjára maradt készlet, ben 42.702 darab. — A hizott sertés üzlet irányzata kellemesebb.

Budapesti gabonatözsde.

Július 15.

készárúület hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ár 100 kg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági ó	76	9.45	9.55	80	09.80	09.90
" "	77	9.60	09.65	81	09.00	00.00
" "	78	09.65	09.70	82	—	—
Tiszavidéki ó	79	09.70	09.80	—	09.80	09.85
" "	76	9.45	9.55	80	—	0.00
" "	77	9.60	9.70	81	00.00	—
Festvidéki ó	78	09.70	90.70	82	09.65	09.75
" "	79	09.70	90.80	—	—	—
" "	79	9.75	9.75	80	—	—
Fehérmegyei ó	76	9.30	9.40	81	09.70	09.80
" "	78	9.45	9.55	82	—	—
" "	79	09.60	09.70	—	—	—
Bácskai ó	76	9.30	09.30	80	—	—
" "	77	9.30	9.40	81	00	00
" "	78	9.40	09.45	82	0000	00
Észak mag.	79	9.45	—	—	—	—
" "	75	—	—	80	—	—
" "	79	—	—	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Ár kilógramm
Rozs elsőrendű	uj 70—72	7.05 7.30
" másodrendű	"	6.90 7.10
Árpa takarmánynak	" 60—62	6.15 6.35
" égetni való	" 62—64	5.90 6.10
" serfőzdei	" 64—66	6.50 7.00
Zab	" 39—41	6.70 6. —
Tengeri bánsági	"	4.50 4.60
" más nemű	"	5. — 5.25
Repce bánsági	"	4.15 4.45

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynökök, kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénztézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Mercator“ czimen: **Eckstein Bernát** hirdetési irodájába Budapest, V. **Fürdő-utca 4, intézendők.**

552.

18 9.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város közkórházánál megüresedett belgyógyászati

kisegítő orvosi állásra

mely állás évi ötszáz **500 frt.** fizetéssel, lakással bent a kórházban, fűtéssel világítással és teljes ellátással van összekötve, pályázat hirdettetik.

Megjegyztetik, hogy ezen orvosi állás ideiglenes kinevezés útján fog betölteni s a kinevezett orvos állása állandósításra igényt nem tarthat.

Felhivatnak az ezen orvosi állásra pályázni kívánók, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket hozzám **f. é. augusztus hó 1-ig** annyival inkább benyujtsák, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Debreczen 1899. Julius 6-án.

Gróf Dégenfeld József
főispán.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csiko koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben

(cs. és kir. udvari szállító).

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját gyáraimból

Üzlet könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Müsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

 reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

 igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.